

İdari Yargıda Dilekçe Ret Kararı Sonrası Dava Açma Süresi ve Kanun Yararına Temyizin Sınırları

Arb. Av. Cem BOZKURT

Bozkurt Arabuluculuk ve Avukatlık Bürosu

Eylül 2026

İdari Yargıda Dilekçe Ret Kararı Sonrası Dava Açma Süresi ve Kanun Yararına Temyizin Sınırları

Kısa Özet

İdari yargıda dava dilekçesinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (İYUK) m. 3 ve 5'e aykırı bulunması hâlinde dilekçe reddedilir ve davacıya otuz gün içinde yenileme imkânı tanınır (İYUK m. 15/1-d). Kanun, yenilenen davada dava açma süresinin hangi tarihe göre hesaplanacağını açıkça düzenlememiştir. Danıştay'ın yerleşik uygulaması, süresinde verilmiş ilk dilekçenin tarihini esas almaktadır. Buna rağmen bir bölge idare mahkemesi, dilekçe ret kararının varlığını tartışmaksızın yenileme tarihini esas alarak davayı süre aşımından kesin olarak reddetmiş; Danıştay 6. Dairesi bu kararı 22.06.2026 tarihinde kanun yararına bozmuş ve karar 15.09.2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Aynı kararda Danıştay Başsavcılığının, kanun yararına bozmanın tarafların hukuki durumunu değiştirmemesini öngören İYUK m. 51/2'nin Anayasa Mahkemesine götürülmesi talebi reddedilmiştir. Bu makale, dilekçe reddi sonrası süre hesabına ilişkin kuralı, kanun yararına temyiz işlevini ve sınırlarını, konuya ilişkin güncel içtihat ve doktrin görüşlerini inceleyerek avukatların izlemesi gereken usul stratejisini ortaya koymaktadır.

1. Hukuki Sorun

İdari davalar, İYUK m. 3'te sayılan unsurları taşıyan dilekçelerle açılır; her idari işleme karşı kural olarak ayrı dava açılır, aralarında maddi veya hukuki bağıllık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunan işlemler ise tek dilekçeyle dava konusu edilebilir (İYUK m. 5/1). Dilekçe bu hükümlere aykırıysa mahkeme, otuz gün içinde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak üzere dilekçenin reddine karar verir (İYUK m. 14/3-g, 15/1-d). Dilekçe ret kararına karşı kanun yolu kapalıdır (İYUK m. 15/4); yeniden verilen dilekçede aynı yanlışlıklar yapılsa dava reddedilir (İYUK m. 15/5).

Uygulamada sorun, yenilenen davanın "ne zaman açılmış sayılacağı" noktasında doğmaktadır. Yenileme dilekçesi, çoğu zaman idari işlemin tebliğinden itibaren işleyen altmış günlük dava açma süresi (İYUK m. 7/1) dolduktan sonra verilir. Yenileme tarihi esas alınırsa dava süre aşımından reddedilir; ilk dilekçe tarihi esas alınırsa davanın esasına girilir. Resmî Gazete'de yayımlanan kararda bölge idare mahkemesi birinci yolu izlemiş, üstelik bunu temyiz yolu kapalı bir kararla yapmıştır. Karar, aynı davacının aynı olaydan kaynaklanan ve dilekçe reddi üzerine ikiye bölünen davalarından birinin süre aşımından kesin olarak reddedilmesi, diğerinin ise Danıştay'da esastan incelenmeye devam etmesi gibi çelişkili bir sonuç doğurmuştur.

Bu tablo iki hukuki soruyu gündeme getirmektedir. Birincisi, dilekçe reddi üzerine yenilenen davada dava açma süresi hangi tarihe göre hesaplanır? İkincisi, bu hatayı düzeltmek için başvuru kanun yararına temyiz yolu, tarafların hukuki durumunu değiştirmediğine göre (İYUK m. 51/2) etkili bir çare midir ve bu kural Anayasa'ya uygun mudur?

2. Hukuki Nitelendirme

Dilekçe ret kararı, davanın esasını çözmeyen, yargılamanın ilerleyebilmesi için dilekçenin şekil ve içerik bakımından kanuna uygun hâle getirilmesini amaçlayan bir ara işlemdir. Kanun koyucu, dilekçe reddi hâlinde yeni dilekçeler için ayrıca harç alınmayacağını düzenleyerek (İYUK m. 15/3) yenilenen davanın ilk davanın devamı niteliğinde olduğunu göstermiştir. Danıştay Başsavcılığı da bu kararları "davanın görülme şartlarını doğrudan etkileyen, usul hükümlerine ilişkin ön mesele niteliğinde" olarak nitelendirmektedir (Danıştay 6. D., E. 2026/2171, K. 2026/3488, T. 22.06.2026, RG 15.09.2026, S. 33371). Dilekçe reddinin bu niteliği, yenilenen davanın süre bakımından ilk dilekçeye bağlanmasının hukuki temelidir.

Kanun yararına temyiz ise olağanüstü bir kanun yoludur. İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşen kararlardan "niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler", ilgili bakanlığın göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir (İYUK m. 51/1). Bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz ve Resmî Gazete'de yayımlanır (İYUK m. 51/2-3). Bu yolun işlevi, tarafların uyuşmazlığını yeniden çözmek değil, hukuka aykırı bir kararın emsal olmasını önlemek ve içtihat birliğini sağlamaktır (KARA Burkey Can, "İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2020, s. 356-357).

Konunun temel hak boyutu, Anayasa'nın 36. maddesindeki hak arama hürriyeti kapsamında mahkemeye erişim hakkıdır. Dava açma süresine ilişkin kuralların açıkça hatalı uygulanması veya sürenin yanlış hesaplanması nedeniyle davanın esasının incelenmemesi, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadında mahkemeye erişim hakkının ihlali sayılmaktadır; Danıştay 6. Dairesinin kararında bu içtihada (AYM, Şener Berçin Başvurusu, B. No: 2013/5516, T. 22.01.2015, § 55) açıkça atıf yapılmıştır. Anayasa Mahkemesi, adli yargıda cevap süresinin hatalı hesaplanarak zamanaşımı def'inin incelenmemesini de aynı gerekçeyle ihlal saymıştır (AYM, Emre Güvenlik Koruma ve Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti. Başvurusu, B. No: 2021/3662, T. 05.05.2026, § 18).

3. İlgili Mevzuat

Dava açma süresi, özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hâllerde Danıştay ve idare mahkemelerinde altmış, vergi mahkemelerinde otuz gündür; süre idari uyuşmazlıklarda yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başlar (İYUK m. 7/1, 7/2-a; AY m. 125/3). Süreler tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar (İYUK m. 8/1).

Dilekçeler, ilk incelemede görev ve yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, kesin ve yürütülmesi gereken işlem, süre aşımı, husumet ve m. 3 ile 5'e uygunluk yönlerinden sırasıyla incelenir (İYUK m. 14/3). m. 3 ve 5'e aykırılık hâlinde "otuzgün içinde 3 ve 5 inci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak ... üzere dilekçelerin reddine" karar verilir (İYUK m. 15/1-d). Dilekçenin görevli mercie tevdi hâlinde ilk başvuru tarihi

merciine başvuru tarihi sayılır (İYUK m. 15/2); dilekçe reddi hâlinde yeni dilekçeler için harç alınmaz (İYUK m. 15/3); dilekçe ret kararlarına karşı istinaf veya temyiz yoluna başvurulamaz (İYUK m. 15/4); yeniden verilen dilekçelerde aynı yanlışlıklar yapılırsa dava reddedilir (İYUK m. 15/5). Madde metinleri mevzuat.gov.tr'deki güncel hâliyle karşılaştırılmış ve teyit edilmiştir. Görüldüğü üzere Kanun, dilekçe reddi üzerine yenilenen davada dava açma tarihinin ilk dilekçeye göre belirleneceğini yalnızca "görevli mercie tevdi" hâli için açıkça düzenlemiştir; m. 15/1-d kapsamındaki yenilemeler için benzer bir hükme yer vermemiştir.

Kanun yararına temyiz İYUK m. 51'de düzenlenmiştir. 6545 sayılı Kanun (RG 28.06.2014, S. 29044) m. 24 ile istinaf sistemine uyarlanan maddeye göre bu yola, "İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler" için başvurulabilir (m. 51/1). "Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozulur. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz." (m. 51/2). Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır (m. 51/3).

Güncellik notu: Kanun yararına temyiz uygulama alanı, hangi kararların "kesin" olduğuna bağlıdır. Bölge idare mahkemelerinin temyize açık karar kategorilerini düzenleyen İYUK m. 45/3 ve m. 46, 7589 sayılı Kanun (RG 31.07.2026, S. 33326) m. 5-6 ile değiştirilmiştir. Bu nedenle 31.07.2026 sonrasında verilen bölge idare mahkemesi kararlarında temyiz yolunun açık olup olmadığı, dolayısıyla kanun yararına temyiz mümkün olup olmadığı, değişik metne ve 7589 sayılı Kanunun geçiş hükümlerine (Geçici m. 1/2-3) göre ayrıca değerlendirilmelidir. Makaleye konu kararda bölge idare mahkemesi kararı 21.01.2025 tarihli olup değişiklik öncesi metne tabidir.

4. Güncel İçtihatlar

4.1. Danıştay 6. Dairesinin Resmî Gazete'de yayımlanan kanun yararına temyiz kararı

Olayda yapı kayıt belgesinin iptaline ilişkin işlem parsel malikine 31.03.2023 tarihinde tebliğ edilmiş; yapının kiracısı, bu işlem ile yapı tatil tutanağının iptali için 09.05.2023 tarihinde tek dilekçeyle dava açmıştır. İdare mahkemesi, işlemlerin ayrı dilekçelerle dava konusu edilmesi gerektiği gerekçesiyle dilekçeyi reddetmiş; davacı 26.07.2023 tarihinde iki ayrı dava açmıştır. Yapı kayıt belgesine ilişkin davada idare mahkemesi işlemi iptal etmiş; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi ise dilekçe ret kararının varlığını hiç tartışmadan, 26.07.2023 tarihini esas alarak davayı süre aşımından kesin olarak reddetmiştir. Danıştay Başsavcılığı kararı kanun yararına temyiz etmiştir.

Danıştay 6. Dairesi, sürenin ilk dilekçeye göre hesaplanması gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

"Bu itibarla davacı tarafından, 2577 sayılı Yasanın 7 ve 8. maddelerinde öngörülen yasal dava açma süresi içinde (60 gün) İstanbul 7. İdare Mahkemesinde E:2023/1150

sayılı dosyasında açılan dava tarihinin esas alınması gerekirken sözü edilen dosyada verilen dilekçe ret kararı üzerine hatalı olarak ikinci kez açılan davanın dava açma tarihi (26/07/2023) esas alınarak davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen kararda hukuka uyarlık bulunmamaktadır." (Danıştay 6. D., E. 2026/2171, K. 2026/3488, T. 22.06.2026)

Daire, kararı "hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere" kanun yararına bozmuştur. Kararın bir diğer önemli yönü, kiracının malike tebliğ edilen işlemi tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde dava konusu edebileceğinin kabul edilmesidir; bölge idare mahkemesinin "kiracılık sıfatının süreyi canlandırmayacağı" yönündeki gerekçesi, ilk davanın zaten bu süre içinde açılmış olması karşısında sonuçsuz kalmıştır.

Başsavcılık aynı başvuruda İYUK m. 51/2'nin Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğu iddiasıyla itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasını istemiştir. Başsavcılığa göre bozma kararının tarafların hukuki durumunu değiştirmemesi, "aynı hukuki konuda, uyumsuzluk özelinde olduğu gibi kişinin açtığı davanın dilekçe ret kararı üzerine süresinde iki ayrı dava şeklinde görülme aşamasında, birisinin davanın süre aşımı yönünden reddi, diğerinin ise esasına yönelik incelenmenin yapıldığı durumda, hukuka aykırı olduğu kabul edilen iki farklı sonuç" doğurmakta ve "kanun önünden eşitlik ilkesini zedeler" nitelik taşımaktadır. Daire, bu talebi gerekçe göstermeksizin "yerinde görülmemiştir" ifadesiyle reddetmiştir.

4.2. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

Kurul, 08.01.2026 tarihli kararında aynı ilkeyi Danıştay'ın ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı bir davada uygulamıştır. Cumhurbaşkanı kararının iptali için 06.01.2025'te açılan davada Danıştay 8. Dairesi dilekçeyi reddetmiş; davacı 08.04.2025'te "Danıştay Başkanlığına" hitaplı yeni dilekçe vermiş; Daire bunu bağımsız bir dava sayarak ilan tarihine göre süre aşımından ret kararı vermiştir. Kurul, tarafların, iptali istenen işlemin ve iddiaların önceki dosyayla aynı olmasını yeterli görerek şu sonuca varmıştır:

"...bakılan davanın, Danıştay Sekizinci Dairesinin E:2025/205 sayılı dosyasında açılan davada verilen dilekçe ret kararı üzerine yeniden düzenlenen ve noksanlıkları tamamlanan dava olduğu anlaşıldığından, süresinde olduğunun kabulü gerektiği sonucuna varılmıştır." (Danıştay İDDK, E. 2025/2225, K. 2026/41, T. 08.01.2026)

4.3. Diğer Danıştay kararları

Danıştay 13. Dairesi, düzenleyici işleme karşı açılan bir davada süre hesabını "dilekçe ret kararı öncesi ilk olarak 10/10/2022 tarihinde kayda giren dilekçe" tarihine göre yapmış ve davayı bu tarihe göre süre aşımından reddetmiştir (Danıştay 13. D., E. 2023/1006, K. 2023/2617, T. 24.05.2023). Karar, ilkenin iki yönlü işlediğini gösterir: ilk dilekçe süresindeyse yenileme tarihi davayı süresiz kılmaz; ilk dilekçe süresizse yenileme davayı süresine sokmaz.

Buna karşılık otuz günlük yenileme süresi Danıştay tarafından hak düşürücü nitelikte uygulanmaktadır. Danıştay 10. Dairesi, dilekçe ret kararının tebliğinden itibaren otuz gün geçtikten sonra verilen yenileme dilekçesiyle açılan davayı "dava dilekçesinin reddine karar verilmesi durumunda, söz konusu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içerisinde yenilenen dilekçelerle yeniden dava açılması gerektiğinden, bu sürenin geçirilmesinden sonra açılan davaların süre aşımı nedeniyle esasının incelenme imkânı bulunmamaktadır" gerekçesiyle reddetmiştir (Danıştay 10. D., E. 2024/1584, K. 2024/1285, T. 03.04.2024).

4.4. Anayasa Mahkemesi

Danıştay 6. Dairesinin kararında Anayasa Mahkemesinin kesin hükme müdahaleye ilişkin içtihadına geniş yer verilmiştir. Buna göre kesin hükmün dokunulmazlığı mutlak değildir; ancak "kesin hükmün ortadan kaldırılmasının şartlarının ve usullerinin kanunda açıkça düzenlenmesi zorunludur" (AYM, Mustafa Altın Başvurusu [GK], B. No: 2018/10018, T. 27.10.2021, § 65; kararda anılan biçimiyle). Mahkemeye erişim hakkı bakımından ise "öngörülen süre koşullarının açıkça hukuka aykırı olarak yanlış uygulanması ya da yanlış hesaplanması nedeniyle kişiler dava açma ya da kanun yollarına başvuru hakkını kullanamamışsa mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini kabul etmek gerekir" (AYM, Şener Berçin Başvurusu, B. No: 2013/5516, T. 22.01.2015, § 55; kararda anılan biçimiyle).

5. Doktrindeki Görüşler

KARA Seyfettin, "İdari Yargılama Usulünde Dilekçe Ret Kararları: Üçün Beşin Hesabı Yapılır Mı?" (Danıştay Dergisi, S. 155, 2023, s. 101-126) başlıklı makalesinde dilekçe reddi kurumunu ayrıntılı biçimde incelemektedir. Yazar, mevcut uygulamayı "Dilekçe ret kararının tebliğinden itibaren 30 günlük süre geçirildikten sonra yenilenirse davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilir." biçiminde özetlemekte (s. 101); otuz günlük yenileme süresinin "hak düşürücü sürelerden sayılmayıp, düzenleyici sürelerden sayılmalıdır" görüşünü savunmakta (s. 123) ve yenileme süresinin "30 gün değil de makul süre olarak genel dava açma süresi olan 60 gün olarak belirlenmelidir" önerisini getirmektedir (s. 124). Bu görüş, Danıştay 10. Dairesinin otuz günü hak düşürücü süre olarak uygulayan yaklaşımıyla çelişmektedir.

KARA Burkey Can, "İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz" (İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2020, s. 353-371) başlıklı makalesinde kanun yararına temyiz "içtihat birliğinin sağlanması" ve "hukuk düzeninin hukuka aykırılıklardan arındırılması" işlevini vurgulamakta (s. 356) ve bu işlevin "yargı yerlerinin uymak zorunda olduğu kurallar oluşturma yoluyla değil, yargı yerlerini ve idareyi yönlendirici nitelikte kararlarla" gerçekleştiğini belirtmektedir (s. 357). Yazara göre İYUK m. 51/2'deki kural, bozma kararının hukuki sonuçlarını değil, kesin hükmün korunmasını ilgilendirir; iptal davasında verilen ret kararları "şekli anlamda kesinleşmeler bile genele etkili maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyeceği"nden (s. 365), bozma kararı işlemin hukuka aykırılığını saptıyorsa idarenin işlemi geri alması gerekir (s. 366). CANDAN Turgut, Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu adlı eserinde ve GÖZÜBÜYÜK A. Şeref / TAN Turgut, İdare

Hukuku, C. II, İdari Yargılama Hukuku adlı eserlerinde kanun yararına temyizi bu çerçevede, tarafların hukuki durumunu etkilemeyen ve içtihadı hizmet eden olağanüstü bir kanun yolu olarak ele almaktadır (KARA Burkey Can'ın atfıyla; sırasıyla s. 1102-1109 ve s. 1068-1069).

MURATOĞLU Tahir, "Danıştay Kararlarına Karşı Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvurulmasının Mümkün Olup Olmadığı Sorunu" (Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 52, 2022, s. 49-74) başlıklı makalesinde, 6545 sayılı Kanun değişikliğinden sonra Danıştay'ın ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği ve kanun yolundan geçmeden kesinleşen kararlara karşı kanun yararına temyiz mükün olduğunu, lafzi ve amaçsal yorumun bu sonucu desteklediğini savunmaktadır.

Danıştay Başsavcılığı da kararda ÜNLÜÇAY Mehmet'in 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu'ndaki (12 Mayıs 2015) tebliğine atıfla, bölge idare mahkemesi kararlarının büyük bölümünün istinafta kesinleşmesinin "hukuk birliği ve içtihat birliği sorunu" doğurduğunu ve yüksek mahkemenin yargısal gözetim yetkisinin bu birliği sağlamasının zorunlu olduğunu belirtmiştir (s. 8-9).

Görüş ayrılığı iki noktada toplanmaktadır. Birincisi, otuz günlük yenileme süresinin niteliğidir: KARA Seyfettin süreyi düzenleyici sayarken Danıştay uygulaması hak düşürücü kabul etmektedir. Kanaatimizce mevcut metin karşısında Danıştay uygulaması isabetlidir; zira m. 15/1-d süreyi açıkça "otuz gün" olarak belirlemiş ve m. 15/5 ile yenilemeye bağlanan yaptırımı düzenlemiştir. Ancak bu sürenin kısıllığı ve dilekçe ret kararına karşı kanun yolunun kapalı olması, yazarın de lege ferenda önerisini haklı kılmaktadır. İkincisi, kanun yararına bozmanın tarafların hukuki durumuna etkisidir: Başsavcılık ve kısmen KARA Burkey Can, bozmanın en azından taraflar bakımından sonuç doğurması gerektiğini savunmakta; Kanunun lafzı ve Danıştay'ın yerleşik uygulaması ise bozmayı yalnızca hukuki tespitle sınırlı tutmaktadır. Bu tartışma aşağıda değerlendirilmektedir.

6. Hukuki Değerlendirme

Mevzuat, içtihat ve doktrin birlikte ele alındığında üç sonuç ortaya çıkmaktadır.

Birincisi, dilekçe reddi üzerine yenilenen davada dava açma süresinin ilk dilekçe tarihine göre hesaplanacağı konusunda içtihat istikrarlıdır (Danıştay 6. D., 22.06.2026; Danıştay İDDK, 08.01.2026; Danıştay 13. D., 24.05.2023). Bu sonuç, Kanunda açık hüküm bulunmamasına rağmen üç dayanağa oturmaktadır: dilekçe reddinin davayı sona erdirmeyen bir ön mesele olması, yenileme için harç alınmaması (İYUK m. 15/3) ve mahkemeye erişim hakkının süre kurallarının açıkça hatalı uygulanmasına izin vermemesi (AY m. 36). Yenilenen dava, ilk davanın "yeniden düzenlenen ve noksanlıkları tamamlanan" hâlidir; yeni bir dava değildir. Buna karşılık yenileme, otuz gün içinde yapılmalıdır; bu süre kaçınılırsa ilk dilekçenin süresinde olması davayı kurtarmaz (Danıştay 10. D., 03.04.2024).

İkincisi, kanun yararına temyiz, Resmî Gazete'de yayımlanan bu karardaki gibi açık usul hatalarını tespit etmeye elverişli, ancak tarafı tatmin etmeye elverişsiz bir yoldur. Kararın kendisi bunu itiraf etmektedir: bozma "hükümün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere"

verilmiştir. Davacının süre aşımından reddedilen davası, bozmaya rağmen reddedilmiş kalmaya devam etmektedir. Başsavcılığın gerekçesi, bu sonucun özellikle dilekçe reddiyle ikiye bölünen davalarda eşitlik ilkesi ve hukuki güvenlikle bağdaşmadığını ikna edici biçimde ortaya koymaktadır. Ceza muhakemesinde kanun yararına bozmanın, hükümlü lehine sonuç doğurmasına ve gerektiğinde Yargıtay'ın cezayı kaldırmasına imkân tanınmışken (CMK m. 309/4), aynı ilkeyle (re'sen araştırma) işleyen idari yargıda bozmanın hiçbir sonuç doğurmaması tutarlı değildir.

Üçüncüsü, Danıştay 6. Dairesinin Anayasa Mahkemesine başvuru talebini gerekçesiz reddetmesi, tartışmayı kapatmamış, yalnızca ertelemiştir. Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca itiraz yolunu işletmek, davaya bakan mahkemenin takdirindedir ve Daire bu takdiri kullanmıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kesin hükme müdahale ve mahkemeye erişim içtihadı, m. 51/2'nin en azından açık usul hataları bakımından ölçülülük denetimine tabi tutulabileceğini düşündürmektedir. Konu kesin hüküm kurulamayacak niteliktedir; bireysel başvurular yoluyla veya başka bir dairenin itiraz başvurusuyla Anayasa Mahkemesinin önüne gelmesi mümkündür. Kanaatimizce çözüm, Kanunun lafzının yorum yoluyla aşılması değil, ceza muhakemesindeki modele benzer biçimde, açık usul hatasına dayanan bozmalarda yargılamanın kaldığı yerden devamına imkân veren bir kanun değişikliğidir.

7. Hukuki Çözüm

Dilekçe reddi aşamasında avukatın ilk görevi, otuz günlük yenileme süresini ret kararının tebliğinden itibaren titizlikle hesaplamak ve dilekçeyi bu süre içinde vermektir (İYUK m. 15/1-d; Danıştay 10. D., E. 2024/1584, K. 2024/1285, T. 03.04.2024). Yenileme dilekçesinde ilk dosyanın esas numarası, ilk dava tarihi, dilekçe ret kararının tarih ve sayısı ile tebliğ tarihi açıkça yazılmalı; dilekçe, ret kararı veren mahkemeye hitaben düzenlenmeli ve ret kararında gösterilen eksiklikler tek tek giderilmelidir. Aynı yanlışlığın tekrarı davanın reddine yol açar (İYUK m. 15/5). Dilekçe ret kararıyla dava ikiye bölünmüşse her iki dosyada da ilk dava tarihi ayrıca belirtilmelidir.

Mahkeme veya bölge idare mahkemesi yenileme tarihini esas alarak süre aşımı kararı verirse, istinaf veya temyiz dilekçesinde dilekçe ret kararının sonuçlarının tartışılmadığı, sürenin ilk dilekçeye göre hesaplanması gerektiği, Danıştay 6. Dairesinin Resmî Gazete'de yayımlanan kararı ile İDDK'nın 08.01.2026 tarihli kararına dayanılarak ileri sürülmelidir. Gerekçesiz süre ret kararı, İYUK m. 24/1-e ve Anayasa m. 141/3 bakımından ayrıca gerekçesizlik itirazına konu edilmelidir.

Karar kesinleşmişse iki yol birlikte değerlendirilmelidir. Birincisi, Danıştay Başsavcılığına kanun yararına temyiz talebiyle başvurudur; bu yol bir süreye tabi değildir, ancak sonuç yalnızca hukuki tespittir ve tarafın durumunu değiştirmez (İYUK m. 51/2). İkincisi ve tarafı koruyan asıl yol, nihai kararın öğrenilmesinden itibaren otuz gün içinde mahkemeye erişim hakkının ihlali iddiasıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvurudur (6216 sayılı Kanun m. 47/5). Kanun yararına temyiz, tarafın değil yalnızca Danıştay Başsavcısının başvurabildiği (İYUK m. 51/1) ve sonucu tarafın hukuki durumunu değiştirmeyen (İYUK m. 51/2)

olağanüstü bir yoldur; kanaatimizce bu nitelikleri nedeniyle bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir başvuru yolu sayılamaz ve bireysel başvuru süresi, kanun yararına temyiz talebinin sonucu beklenmeksizin ihtiyaten işletilmelidir. Kanun yararına bozma kararı alınmışsa, bireysel başvuru dosyasına ihlalin varlığını gösteren güçlü bir delil olarak sunulmalıdır.

Dilekçe reddiyle ikiye bölünmüş davalarda esasa ilişkin dosya hâlen derdestse, süre aşımından reddedilen dosyaya konu işlemin hukuka aykırılığı, bağlantı gerekçesiyle derdest dosyada da ileri sürülmeli; Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz gerekçesinde belirttiği "zincirleme hak kaybı" riskine karşı bu bağlantı açıkça kurulmalıdır.

8. Uygulamada Dikkat Edilmesi Gerekenler

Davacı vekilleri için: Birden fazla idari işleme karşı tek dilekçeyle dava açılacaksa İYUK m. 5/1'deki bağıllık veya sebep-sonuç ilişkisi dilekçede gerekçelendirilmelidir; aksi hâlde dilekçe reddi ve yenileme yükü doğar. Yenileme süresi otuz gündür ve hak düşürücü nitelikte uygulanmaktadır. Yenilenen dilekçede ilk dava tarihi mutlaka gösterilmelidir.

Kiracılar ve üçüncü kişiler için: Malike tebliğ edilen bir işlem, yapıyı kullanan kiracı tarafından da dava konusu edilebilir; süre, kiracı bakımından da tebliğ tarihinden itibaren altmış gündür. Kiracı, işlemin malike tebliğ tarihini araştırmalı ve bu tarihe göre süreyi hesaplamalıdır.

İdare vekilleri için: Yenileme tarihine dayalı süre aşımı savunması, ilk dilekçe süresindeyse Danıştay içtihadı karşısında sonuç vermez; savunma, ilk dilekçenin süresinde olup olmadığına ve yenilemenin otuz gün içinde yapılıp yapılmadığına odaklanmalıdır.

Bölge idare mahkemeleri için: Kesin olarak verilen süre ret kararlarında dilekçe ret kararının varlığı ve sonuçları gerekçede tartışılmalıdır; aksi hâlde karar hem kanun yararına temyiz hem de bireysel başvuru konusu olabilmektedir.

Süre ve usul hatırlatmaları: Bireysel başvuru süresi nihai kararın öğrenilmesinden itibaren otuz gündür (6216 sayılı Kanun m. 47/5); kanun yararına temyiz talebinin bu süreyi durduracağına ilişkin bir hüküm bulunmadığından süre bu talep beklenmeksizin kullanılmalıdır. 31.07.2026 sonrasında verilen bölge idare mahkemesi kararlarında temyiz yolunun açık olup olmadığı 7589 sayılı Kanunla değişik İYUK m. 45-46'ya göre ayrıca kontrol edilmelidir; temyiz yolu açık olan bir karar için kanun yararına temyiz istenemez.

Uyuşmazlık çözümü boyutu: İdari işlemlerin iptaline ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişli değildir; ancak yapı kayıt belgesi, imar para cezası ve yıkım kararı gibi işlemlerde idareye İYUK m. 11 kapsamında yapılacak başvuru, dava açma süresini durdurarak uyuşmazlığın dava öncesinde çözülmesine imkân verebilir. Bu başvurunun ivedi yargılama usulüne tabi işlemlerde süreyi durdurmadığı unutulmamalıdır (Danıştay 13. D., E. 2025/2523, K. 2026/237, T. 28.01.2026).

9. Sonuç

İdari yargıda dilekçe ret kararı üzerine yenilenen dava, ilk davanın yeniden düzenlenmiş hâlidir; dava açma süresi, süresinde verilmiş ilk dilekçenin tarihine göre hesaplanır. Bu kural İYUK m. 15'te açıkça yazılı olmamakla birlikte, dilekçe reddinin ön mesele niteliğinden, m. 15/3'teki harç muafiyetinden ve mahkemeye erişim hakkından türetilmiş ve Danıştay 6. Dairesinin 15.09.2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kanun yararına temyiz kararı ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 08.01.2026 tarihli kararıyla teyit edilmiştir. Buna karşılık otuz günlük yenileme süresi hak düşürücü nitelikte uygulanmaktadır. Kanun yararına temyiz, açık usul hatalarını tespit etmeye ve içtihat birliğini sağlamaya hizmet eden, ancak tarafların hukuki durumunu değiştirmeyen bir yoldur (İYUK m. 51/2); Danıştay 6. Dairesi bu kuralın Anayasa Mahkemesine götürülmesi talebini reddetmiştir. Kanaatimizce kural, ceza muhakemesindeki modele paralel bir kanun değişikliğiyle açık usul hatalarında yargılamanın devamına imkân verecek biçimde düzeltilmelidir. Bu değişiklik yapıncaya kadar tarafı koruyan asıl yol, süresi içinde yapılacak bireysel başvurudur; avukatlar yenileme süresini titizlikle izlemeli, yenilenen dilekçede ilk dava tarihini açıkça göstermeli ve süre aşımına dayalı kesin kararlara karşı kanun yararına temyiz ile bireysel başvuruyu birlikte kullanmalıdır.

Kaynakça

A) Mevzuat

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (2709), m. 2, 10, 36, 125, 141, 152.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (RG 20.01.1982, S. 17580), m. 3, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 24, 45, 46, 51.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (RG 17.12.2004, S. 25673), m. 309.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun (RG 03.04.2011, S. 27894), m. 47.

6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (RG 28.06.2014, S. 29044), m. 24.

7589 sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (RG 31.07.2026, S. 33326), m. 5, 6, Geçici m. 1.

B) Yargı Kararları

AYM, Emre Güvenlik Koruma ve Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti. Başvurusu, B. No: 2021/3662, T. 05.05.2026.

AYM, Mustafa Altın Başvurusu [GK], B. No: 2018/10018, T. 27.10.2021 (Danıştay 6. D. kararında anılan).

AYM, Şener Berçin Başvurusu, B. No: 2013/5516, T. 22.01.2015 (Danıştay 6. D. kararında anılan).
Danıştay İDDK, E. 2025/2225, K. 2026/41, T. 08.01.2026.

Danıştay 6. D., E. 2026/2171, K. 2026/3488, T. 22.06.2026, RG 15.09.2026, S. 33371.

Danıştay 13. D., E. 2025/2523, K. 2026/237, T. 28.01.2026.

Danıştay 10. D., E. 2024/1584, K. 2024/1285, T. 03.04.2024.

Danıştay 13. D., E. 2023/1006, K. 2023/2617, T. 24.05.2023.

C) Doktrin

CANDAN Turgut, Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, Yetkin Yayınları, Ankara (KARA Burkay Can'ın atfıyla, s. 1102-1109).

GÖZÜBÜYÜK A. Şeref / TAN Turgut, İdare Hukuku, C. II, İdari Yargılama Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara (KARA Burkay Can'ın atfıyla, s. 1068-1069).

KARA Burkay Can, "İdari Yargılama Usulünde Kanun Yararına Temyiz", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2020, s. 353-371.

KARA Seyfettin, "İdari Yargılama Usulünde Dilekçe Ret Kararları: Üçün Beşin Hesabı Yapılır Mı?", Danıştay Dergisi, S. 155, 2023, s. 101-126.

MURATOĞLU Tahir, "Danıştay Kararlarına Karşı Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvurulmasının Mümkün Olup Olmadığı Sorunu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 52, 2022, s. 49-74.

ÜNLÜÇAY Mehmet, 147. Yıl Danıştay ve İdari Yargı Günü Sempozyumu, 12 Mayıs 2015, s. 8-9 (Danıştay 6. D. kararında anılan).